

L'estudi RCR fa el cim

El trio d'arquitectes Rafael Aranda, Carme Pigem i Ramon Vilalta, que tenen la seu a Olot, guanya el premi Pritzker, considerat el Nobel de l'arquitectura

“Fem una arquitectura per sentir, volem que la gent s'emocioni”, diuen

El jurat ha remarcat els valors locals de l'estudi, que han adquirit valor universal

Gairebé tres dècades després que Rafael Aranda, Carme Pigem i Ramon Vilalta fundessin un petit estudi d'arquitectura a Olot sota el nom RCR, el trio d'arquitectes ha guanyat el premi més prestigiós del món en la seva disciplina, el Pritzker, considerat el Nobel de l'arquitectura. Aquest important guardó internacional, que concedeix la Fundació Hyatt de Chicago, ha valorat explícitament els valors locals de l'estudi olotí que han adquirit valor universal. Entre les obres més conegudes a Catalunya d'RCR hi ha la Facultat de Dret de la Universitat de Girona, la biblioteca del barri de Sant Antoni a Barcelona, l'institut de secundària de Vilartagues, a Sant Feliu de Guíxols, el restaurant Les Cols d'Olot, les caves Bell-lloc de Palamós i l'estadi d'atletisme a Olot. Fora, l'estudi olotí ha construït a Dubai, Bordeus i Gant, però un dels seus edificis més coneguts és el museu Soulages a Rodés (França).

“RCR ha tingut un impacte més enllà de la seva àrea d'influència”, va dir ahir el president de la fundació, Tom Pritzker. El jurat també ha valorat “la varietat de les seves obres, que inclou des dels espais públics i privats fins a equipaments culturals i institucions educatives”. També ha destacat la capacitat de l'arquitectura d'RCR “per relacionar intensament l'entorn específic de cada lloc”. I és cert, una de les principals virtuts d'RCR és la interacció entre arquitectura i paisatge, amb la intenció gairebé de fusionar arquitectura amb natura. “L'obra d'RCR demostra un compromís indestructible i crea espais que es troben en harmonia en els seus respectius contextos. Aranda, Pigem i Vilalta busquen connexions entre l'exterior i l'interior, i d'això en resulta una arquitectura emocional i experimental”, afegeix la Fundació Hyatt.

El jurat ha remarcat la intensa col·laboració entre els tres membres de l'estudi, “en què el procés creatiu, el punt de vista compromès i les responsabilitats compartides”. I és el primer cop que el Pritzker es concedeix a un equip de tres arquitectes.

Amb “satisfacció, emoció i alegria” van rebre ahir els premiats la notícia del prestigiós guardó. Poc després de fer-se pública, desenes d'amics, familiars i col·laboradors es van reunir a can Barberí d'Olot, l'antiga foneria on RCR té l'estudi, en una festa per celebrar-ho. També van rebre moltes trucades de felicitació, entre les quals la del president Carles Puigdemont, que al vespre en la presentació de l'any Prudenci i Aurora Bertrana va remarcar que el premi “és un reconeixement a la creativitat i el talent capaç d'eleva-se al món global en aquest cas des de la Garrotxa”.

Pels arquitectes, el guardó és “un punt i seguit, més que un punt d'inflexió –va manifestar Vilalta–, perquè si bé té un valor substancial com a reconeixement, no ens farà canviar la nostra manera de fer”.

Una vessant d'aquesta “manera de fer” de l'equip d'arquitectes garrotxí és tenir la seu en una ciutat de comarques, una circumstància que ahir també van aprofitar per reivindicar. “Ens sembla que és molt important la

creença en un mateix i que el lloc d'origen és important. A nosaltres sempre ens agrada parlar d'arrels i ales, és a dir, assentar-te en un lloc i, per què no, somiar en dimensió planetària”, va reflexionar Vilalta.

Més enllà de construir

Des dels seus inicis a RCR el 1988, poc després de llicenciar-se a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès, el trio d'arquitectes van tenir clar que volien dedicar-se a l'arquitectura amb la intenció d'anar més enllà de la mera construcció d'edificis. No han amagat mai la influència que va tenir un viatge al Japó en la seva obra quan van finalitzar la carrera. El lema del “menys és més” es pot aplicar perfectament a les seves intencions. “Aspiràvem a fer bona arquitectura, simplement”, deien fa gairebé dos anys amb motiu de la seva exposició retrospectiva al Palau Robert de Barcelona.

El mateix muntatge de la mostra, elegant i immersiu, era tota una declaració d'intencions de la manera de fer d'RCR: “Fem una arquitectura per sentir, molt vivencial, volem que la gent s'emocioni”, asseguraven. Com van fer, per exemple, al recordat interiorisme de l'exposició de Hammershoi i Dreyer al CCCB el 2007.

RCR també ha tingut clar al llarg de la seva trajectòria de gairebé trenta anys la importància de la selecció de les formes i materials, de nou per crear emocions: “L'arquitectura ha de ser agradable, alegre, trista o freda –diuen–, encara que sigui amb materials típics de l'arquitectura moderna com el ferro, l'acer o el formigó.”

Un altre dels trets característics de l'arquitectura d'RCR és la intervenció de l'estudi en tot el procés del projecte, de l'arquitectura al paisatgisme, passant pel disseny industrial i gràfic.

Volcans i masies

Però no només la filosofia de l'arquitectura japonesa els ha influenciat. El mateix fet de muntar l'estudi a Olot, i no en una gran capital –en aquells moments Barcelona es trobava en el moment preolímpic d'esclat arquitectònic– va ser tota una declaració d'intencions quan el trio va començar. Els volcans, les masies i els camins de la Garrotxa també estan presents en el seu treball.

Entre els projectes pendents d'RCR hi ha, per exemple, la remodelació del Mas Miró a Mont-roig del Camp en un espai de difusió de l'obra de l'artista, obra en col·laboració amb el dissenyador Dani Freixes. Aturats, en canvi, estan dos grans projectes ferroviaris a Barcelona: la remodelació de l'estació de Sants i l'espectacular projecte per a l'exterior de l'estació de la Sagrera, a Bac de Roda.

Ara mateix, RCR està treballant en un projecte d'entorn cultural en una illa de cases de París –va explicar Carme Pigem– després d'acabar el restaurant Enigma de Barcelona i una mediateca a Gant, que s'inaugura la setmana que ve.

A part de nombrosos premis a Catalunya i l'Estat, com els premis FAD i el Premio Nacional de Cultura, l'estudi ha rebut altres distincions internacionals. Són cavallers de l'orde de les arts i les lletres de França i membres d'honor dels instituts britànic i americà d'arquitectura.

Controvèrsia a Olot

En contrast amb els nombrosos reconeixements que han rebut, algunes obres d'RCR han estat motiu de controvèrsia. El cas més conegut és el del centre cívic de Riudaura, estrenat el 1999 i que s'ha fet servir molt poc. D'una estètica brillant que ha rebut molts elogis –va guanyar el premi Mies van der Rohe– no ha respost mai a les expectatives de l'Ajuntament, que va considerar que no era funcional i va denunciar la perillositat de les

escales. A causa d'això van decidir tancar la planta superior. L'anterior alcaldessa fins i tot va proposar tirar-lo a terra i aixecar un edifici més pràctic, una idea que finalment no s'ha dut a terme.

Una altra intervenció en espais públics d'RCR molt discutida ha estat la reforma del passeig Bisbe Guillamet o Firalet d'Olot (estrenada el 2010), que té tants admiradors com detractors. Aquests últims en critiquen el paviment irregular, fet a base de basalt xinès, o l'escassíssima il·luminació que hi van instal·lar. Els mateixos arquitectes van fer un avantprojecte de la reforma del veí passeig d'en Blay, el popular Firal, que havia de mantenir una continuïtat estètica amb el Firalet, però finalment hi han renunciat. Una de les condicions demanades pels veïns sobre la darrera remodelació (que començarà aviat) ha estat que no s'assemblés al Firalet.

Publicat a:

- El Punt Avui. Comarques Gironines 02-03-2017 Pàgina 46
- El Punt Avui. Barcelona 02-03-2017 Pàgina 34
- El Punt Avui. Camp i Ebre 02-03-2017 Pàgina 34
- El Punt Avui. Lleida 02-03-2017 Pàgina 34
- El Punt Avui. Maresme 02-03-2017 Pàgina 34
- El Punt Avui. Catalunya Central 02-03-2017 Pàgina 34

Font del document: <http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1082945-l-estudi-rcr-fa-el-cim.html>